

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP OG HUMANIORA

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: Bachelor, Idrettsvitenskap

Vårsemesteret, 2022

Forfatter: Henrik Egeland

Veileder: Øyvind H. Salvesen

Tittel på bacheloroppgaven: Spillerrekrutteringens påvirkning på gruppedynamikken

Engelsk tittel: The player-recruitment's effect on group dynamics

Emneord:
Kohesjon
Samspill
Prestasjon
«Big five»

Antall ord: 8672

Antall vedlegg/annet: 5

Stavanger, 2. mai 2022

Sammendrag

Nærbø Herrer Elite har en unik filosofi knyttet til bruken av lokale spillere. Store deler av laget har spilt sammen siden de som barn begynte med håndball, og sammen har Nærbø oppnådd flere meget gode prestasjoner. Det var derfor interessant å undersøke hvor sterk kohesjonen var i laget og sammenligne det med et mer nyetablert lag, Kristiansand Toppåhåndball. I tillegg til å kartlegge kohesjonen ble det valgt å undersøke hvorfor det eventuelt er forskjeller mellom kohesjonen i de ulike lagene, og om dette kan knyttes til Nærbøs samspill over tid.

Resultatene viser at Nærbø har en statistisk signifikant sterkere kohesjon innenfor samtlige dimensjoner; ATG-S ($p < 0.05$); ATG-T ($p < 0.01$); GI-S ($p < 0.01$) og GI-T ($p < 0.05$). Alle kategoriene summert (Global Score) gav en signifikans på $p < 0.01$ og med stor effektstørrelse ($r = .56$).

Analysene presenterte flere mulige årsaker til forskjellene i kohesjonsstyrke, men det var hovedsakelig årsakene knyttet til tilbakemelding (feedback), konflikthåndtering, evnen til samspill og tilpasningsdyktighet som skilte seg ut. Særlig innenfor de to sistnevnte er forskjellene mellom lagene tett knyttet til samspillet over tid.

Forord

Denne bacheloroppgaven er skrevet våren 2022 og markerer avslutningen på en 3-årig utdanning innenfor idrett på Universitetet i Stavanger før steget går videre til masterutdanning i samme studieretning. Jeg vil rette en stor takk til min veileder Øyvind H. Salvesen for god hjelp underveis i denne prosessen. I tillegg er jeg svært takknemlig for at Rune Giske tok seg tid til å bistå med gode innspill og anskaffelse av materialer som er benyttet i studien.

Jeg vil benytte anledningen til å takke Nærbø Herrer Elite og Kristiansand Toppåhåndball for at de deltok i denne forskningen. Jeg er svært fornøyd med hvordan begge lagene bidro til å gjøre denne oppgaven slik den ble. Deres unikhet på hvert sitt vis gjorde dette til en veldig spennende forskningsoppgave for min del.

Stavanger, Mai 2022

Henrik Egeland

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG	2
FORORD	3
FIGURLISTE	5
1 INNLEDNING	6
1.1 2021/2022 SESONGEN	6
1.2 HENSIKT	7
2 PROBLEMSTILLING	8
2.1 PROBLEMSTILLING	8
2.2 HYPOTESE	8
2.3 OPERASJONALISERING/ BEGREPSAVKLARINGER.....	8
2.3.1 <i>Kohesjon</i>	8
2.3.2 <i>Samarbeid (Teamwork)</i>	9
2.3.3 <i>Prestasjon</i>	9
2.4 AVGRENSING AV OPPGAVEN	9
3 TEORI	10
3.1 KOHESJON.....	10
3.2 FORLØPERE FOR KOHESJON	11
3.3 FORHOLDET MELLOM KOHESJON OG PRESTASJON	12
4 METODE	15
4.1 UTVALG	15
4.2 VALG AV METODE OG DESIGN	15
4.2.1 <i>Design og kontekst</i>	16
4.2.2 <i>Kvantitativ tilnærming</i>	16
4.2.3 <i>Kvalitativ tilnærming</i>	17
4.3 PROSEDYRE.....	20
4.3.1 <i>Rekruttering av respondenter</i>	20
4.3.2 <i>Etter rekruttering</i>	20
4.3.3 <i>Datainnsamling</i>	20
4.4 ANALYSE	21
4.4.1 <i>Kvantitativ analyse</i>	21
4.4.2 <i>Kvalitativ analyse</i>	23
4.5 FORSKNINGSETISKE OVERVEIELSER	26
5 RESULTATER	27
5.1 KVANTITATIV	27
5.2 KVALITATIV	28
5.2.1 <i>Lederskap</i>	28
5.2.2 <i>Gjensidig prestasjonsvurdering</i>	30
5.2.3 <i>Back-up oppførsel</i>	31
5.2.4 <i>Tilpasningsevne</i>	32
5.2.5 <i>Lagsorientering</i>	34
5.2.6 <i>Laget skiller seg ut fordi</i>	35
5.2.7 <i>Observasjon</i>	36
6 DISKUSJON	37
6.1 UTVALG	37
6.2 METODE.....	37
6.3 NÆRBØ VS KRISTIANSAND TOPPHÅNDBALL	37
6.4 KILDEKRITIKK	39

7	OPPSUMMERING	40
8	REFERANSER	41
9	VEDLEGG	44

Figurliste

Figur 3.1: Forklaring på de ulike dimensjonene innenfor kohesjon.....	s.11
Figur 3.2: Big Five-model of teamwork.....	s.12
Figur 3.3: Kohesjonens betydning i ulike idretter.....	s.13
Figur 3.4: Steiners rammemodell for gruppeeffektivitet.....	s.14
Figur 4.1: Group Environment Questionnaire på norsk.....	s.17
Figur 4.2: Kategorisering av spørsmål fra GEQ som benyttes i kvantitativ analyse.....	s.22
Figur 4.3: Svar knyttet til koden «Benytte feedback».....	s.25
Tabell 5.1: Gjennomsnitt, standardavvik og median av rankene utfra svar fra GEQ,.....	s.27

1 Innledning

Hvordan har en kompisgjeng fra en liten bygd på Jæren klart å prestere såpass bra? Store deler av troppen til Nærbø Herrer Elite består av gutter født i 1998, også kalt G98-spillere. G98 tok gull i G20-NM hele to ganger og fem av spillerne som er igjen i troppen har også spilt sammen på juniorlandslaget (Andresen, 2019; Handball.no, 2019). Etter å ha tatt steget opp på herrelaget, klarte de å ta NM-sølv i 2020, noe som skaffet dem en plass i Europacupen – hvor de på utrolig vis har spilt seg til finalen (Nærbø IL, 2020; Nærbø IL, 2022b)

Spillerstallen består av grunnstammen av lokale 98 gutter fra Nærbø. Vi har også spillere som er i familie med hverandre, og det er en kompisgjeng. Vi har hentet noen spillere utenfra fordi det har trengs, for å kunne oppnå de nye målene. ... Filosofien opp gjennom årene har vært å bruke lokale spillere så langt det går. Men for å oppnå nye store mål vil det kunne fremtvinge seg og hente nye spillere fra andre klubber. ... Det viktigste innenfor denne filosofien er at laget består av lokale spillere, og dette skaper også en helt særegen opplevelse og engasjement rundt håndballmiljøet og nærmiljøet (Kolås, 2020).

Sitatet er hentet fra et intervju Nærbøs trener gjorde med Topp håndball.no i 2020, og understreker lagets unike benyttelse av lokale spillere. Det er nettopp dette som vekket interessen for studien, å undersøke om denne filosofien har ført til en sterk kohesjon innad i laget eller ikke.

1.1 2021/2022 sesongen

I kampene som har blitt spilt i 21/22-sesongen har Nærbø hatt et minimum av 10 lokale spillere i kamptroppen, hvorav et minimum av 7 spillere fra G98-laget har vært med. Kristiansand Topp håndball (KRS), som Nærbø sammenlignes med i denne oppgaven, er et blandingslag som ble etablert for kun et par år siden. De består av lokale spillere, men også en del spillere fra andre land og andre steder fra Norge. Selv om de også har en del lokale spillere, er det stor variasjon i alder blant dem og ingen har spilt sammen like lenge som spillerne hos Nærbø.

To svært forskjellige lag, med ulike strategier og filosofier. Det er interessant å undersøke hvilke forskjeller som kan ha oppstått som resultat av valgene de har tatt.

Ved endt sesong var Nærbø på 5.plass og KRS på 10.plass.

1.2 Hensikt

Hensikten med studien er å empirisk undersøke betydningen av Nærbøs filosofi i lys av kohesjon, gruppedynamikk og prestasjon. Ved å sammenligne to vidt forskjellige lag, vil en forhåpentligvis kunne trekke noen nyttige konklusjoner angående problemstillingen. Denne studien vil trolig kunne gi trenere og støtteapparat data som kan hjelpe dem å ta avgjørelser knyttet til oppbyggingen av lag og måter å operere på.

2 Problemstilling

Her presenteres problemområde og endelig problemformulering. Deretter belyses hypotese, operasjonaliseringer og avgrensninger for oppgaven.

2.1 Problemstilling

Problemområdet i denne studien blir kohesjon og prestasjon i norsk håndball på elitenivå. Den aktuelle problemstillingen blir forskjellen i kohesjonsstyrke mellom Nærbø Håndball og Kristiansand Topphåndball, og ut fra det blir den endelige problemformuleringen «hvordan har samspillet over tid påvirket kohesjonen og prestasjonen i Nærbø, sammenlignet med et mindre veletablert lag?»

2.2 Hypotese

Den kvantitative nullhypotesen (H_0) for denne studien er at det ikke finnes forskjell mellom kohesjonen hos Nærbø og Kristiansand Topphåndball. Forskerens alternative hypotese (H_1) i denne studien er at Nærbø har bedre kohesjon enn Kristiansand Topphåndball. Disse vil bekreftes eller avkreftes ved hjelp av kvantitativ analyse.

Den kvalitative nullhypotesen (H_0) er at samspillet over tid ikke har hatt en effekt på kohesjonen. Den alternative hypotesen (H_1) er at samspillet over tid har gitt en positiv effekt på Nærbøs prestasjon.

Tuckman & Jensen (1977) etablerte en modell (se vedlegg 2) med sekvensielle stadier for etablering av grupper. Mer tid sammen tilrettelegger for muligheten til å ha kommet lenger i disse stadiene og være på et prestasjonsmessig gunstigere stadium enn et relativt nyetablert lag.

2.3 Operasjonalisering/ begrepsavklaringer

2.3.1 Kohesjon

Kohesjon er et av temaene det har blitt forsket lengst og mest på innenfor gruppedynamikk (Mullen & Copper, 1994). Det finnes flere måter å definere kohesjon på. Festinger (1950) definerte kohesjon som «summen av krefter som binder en gruppe sammen» (s.274). Gross & Martin (1952) sin definisjon tar utgangspunkt i en litt annen synsvinkel, og betrakter «motstanden i gruppen som hindrer de oppløsende krefter» (i Carron & Eys, 2012, s.261).

Resultatene fra tidligere forskning innenfor temaet kohesjon er svært varierende, og dette er trolig på grunn av at kohesjon i grove trekk er en samlebetegnelse, og at de ulike definisjonene

og målemetodene ikke måler det samme (Høigaard, 2013). Om resultatene fra Carron et al (2002) og Evans & Dion (2012) sine meta-analyser betraktes, kan det trekkes frem et par hovedpunkter; med stor vitenskapelig sikkerhet tilsier forskningen at høy kohesjon har en positiv relasjon til prestasjon, og at kohesjon og prestasjon har et gjensidig påvirkningsforhold på hverandre – altså at kohesjon fører til økt prestasjon, og gode prestasjoner fører til økt kohesjon.

2.3.2 Samarbeid (Teamwork)

Samarbeid kreves blant annet når omfanget overstiger evnene til ett individ eller når flere avgjørelser må tas hurtig. Salas et al. (2008) definerer teamwork som «de gjensidig avhengige prestasjonskomponentene som kreves for å effektivt koordinere flere individers prestasjon» (s.541). Teamwork er en kombinasjon av individenes kognisjon, ferdigheter, holdninger og oppførsel, og er tett knyttet til lagets prestasjon.

2.3.3 Prestasjon

Prestasjon defineres i den aktuelle oppgaven som evnen til å utspille motstanderlaget, vinne kamper og oppnå gode sammenlagresultat i serie- og cupspill.

2.4 Avgrensing av oppgaven

Kohesjon er et stort tema som omfatter svært mye forskjellig, og det omtales gjerne som en samlebetegnelse (Høigaard, 2013). I den kvantitative delen av oppgaven benyttes et veletablert spørreskjema (GEQ) som kartlegger et mer helhetlig bilde av kohesjon. Siden det er såpass stort, ble det valgt å rette fokus mot et utvalg forløpere for kohesjon i den kvalitative delen. I tillegg benyttes en spesifikk modell innenfor gruppedynamikk, nemlig «The Big Five-model» av Salas et al (2005) for å begrunne kohesjonsstyrken. I teoridelen av oppgaven forklarees modellen dypere, men i grove trekk tar den utgangspunkt i at det er fem faktorer (lederskap; gjensidig prestasjonsvurdering; back-up oppførsel; tilpasningsevne; lagsorientering) som skaper rammeverket for teamwork.

3 Teori

I teorikapitlet presenteres det hva tidligere forskning sier om temaet, hva det innebærer og hvorfor det er relevant.

3.1 Kohesjon

Kohesjon betraktes som et svært utbredt fenomen innenfor gruppedynamikk (Mullen & Copper, 1994). Det defineres gjerne som «summen av krefter som binder en gruppe sammen» eller «motstanden i en gruppe som hindrer de oppløsende krefter» (Festinger, 1950, s.274; Gross & Martin, 1952, i: Carron & Eys, 2012, s.261). Kohesjon kan betraktes som en samlebetegnelse, og på grunn av at det innebærer mye forskjellig har det blitt sortert i ulike kategorier eller dimensjoner. Derfor omtales kohesjon ofte som multidimensjonelt (Carron & Eys, 2012). Først og fremst deles det inn i sosial kohesjon og oppgave kohesjon, men for å spesifisere enda mer fordeles det videre inn i tiltrekning til gruppen og gruppeintegrasjon. Dermed blir kategoriene; individuell tiltrekning til gruppen sosialt (ATG-S); individuell tiltrekning til gruppen for oppgave (ATG-T); gruppeintegrasjon sosialt (GI-S) og gruppeintegrasjon til oppgave (GI-T) (Carron et al., 2002; Høigaard, 2013). Det er disse kategoriene som benyttes i det kjente spørreskjemaet Group Environment Questionnaire (GEQ), som er brukt i denne studien (Carron et al., 2002).

Dimensjoner	Forklaring	Eksempel på spørsmål
Individuell tiltrekning til gruppen - sosialt	Utøvernes oppfatning av sin egen personlige aksept og sosiale interaksjon med gruppen.	« <i>Dette laget er for meg en av de viktigste sosiale grupperingene jeg tilhører.</i> »
Individuell tiltrekning til gruppen - oppgave	Utøvernes oppfatning av sitt eget personlige engasjement til gruppens oppgave, produktivitet og mål.	« <i>Jeg er fornøyd med den grad av interesse laget mitt har for å vinne.</i> »
Gruppeintegrasjon - sosialt	Utøvernes oppfatning av nærheten og tilknytningen gruppen som helhet har til det sosiale aspektet i laget.	« <i>Spillerne på laget vårt vil heller være sammen med andre enn at vi gjør noe sammen som lag.</i> »
Gruppeintegrasjon - oppgave	Utøvernes oppfatning av nærheten og tilknytningen gruppen som helhet har til lagets oppgave.	« <i>Laget vårt står sammen i forsøket på å oppnå de målene vi har satt oss.</i> »

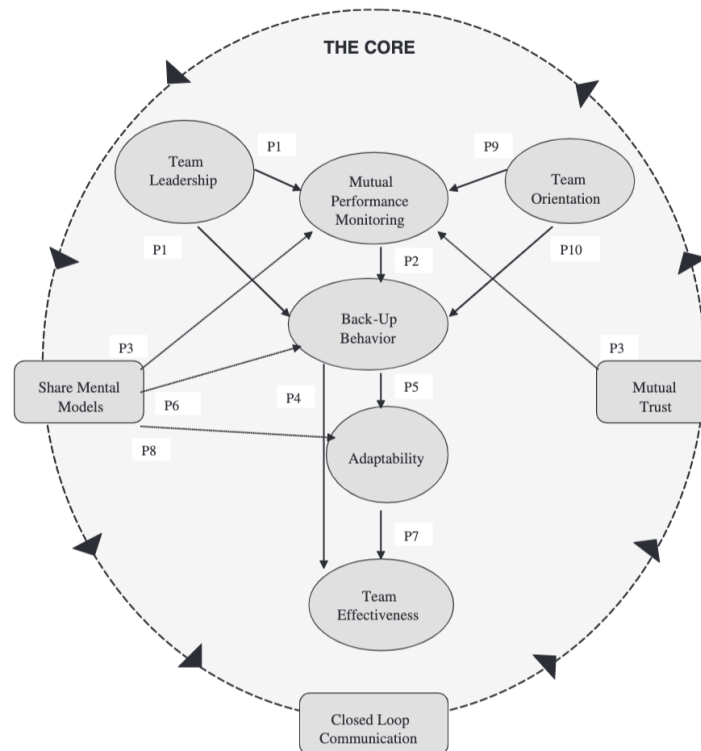
Figur 3.1. *Forklaring på de ulike dimensjonene innenfor kohesjon.* Hentet fra Høigaard (2013) s.127.

Kohesjonen i en gruppe er svært dynamisk, og øker eller synker i tilknytting til endringer i forløperne (Grossman, 2014; Carron & Eys, 2012). I denne studien ligger ikke hovedfokuset på selve kohesjonen, men heller hvorfor kohesjonen er som den er. Derfor er forløperne for kohesjon særlig interessante.

3.2 Forløpere for kohesjon

Forløperne er de faktorene som avgjør hvorfor kohesjonen er som den er, og det finnes ekstremt mange forskjellige forløpere som kan påvirke kohesjonen i en gruppe (Grossman, 2014). Både kohesjon og teamwork omhandler hvordan en gruppe fungerer sammen (Høigaard, 2013; Salas et al., 2005). På grunn av at disse er så tett relatert og inkluderer svært mye av samme innhold, ble det naturlig å benytte «Big Five-model for teamwork» for å undersøke forløperne (Carron & Eys, 2012; Salas et al., 2005). Salas et al. (2005) gjennomførte en omfattende studie for å finne ut hvilke faktorer som var mest sentrale for suksessfullt samarbeid (teamwork). De fant

ut at kategoriene lederskap, gjensidig prestasjonsvurdering, back-up oppførsel, tilpasningsevne og lagsorientering var de mest sentrale momentene, hvor felles mentale modeller, gjensidig tillit og lukket krets kommunikasjon fungerer som koordineringsmekanismer (beskrivelse ligger i kapittel 4.2.3.1). De aktuelle koordineringsmekanismene er altså faktorer som sørger for at de fem kategoriene fungerer effektivt (Salas et al., 2005). Undersøkelsen av disse momentene vil kunne gi en forklaring på hvorfor kohesjonen er enten bra eller dårlig i et lag.

Figur 3.2. *Big Five-model of teamwork (Salas et al., 2005).*

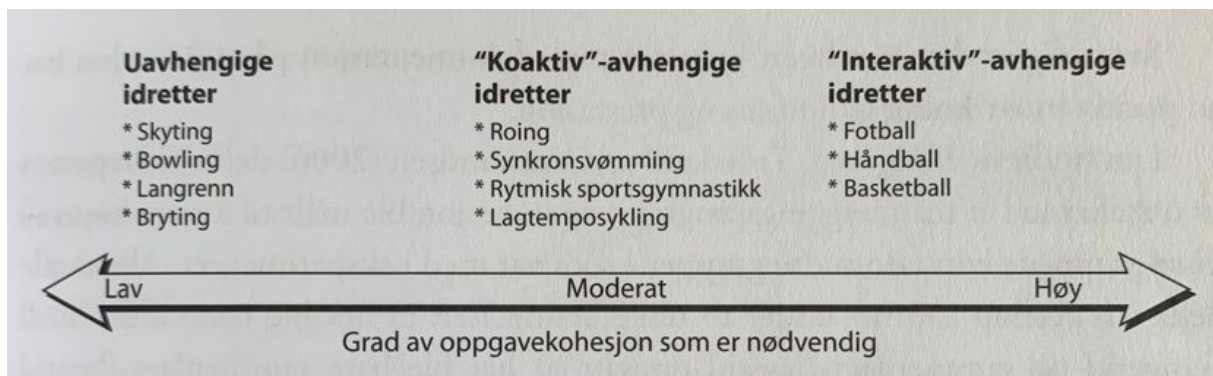
En forløper som ikke er inkludert i Big Five, men som er en sentral forløper for kohesjon knyttet til denne studien er stabilitet. Nemlig hvor ofte og med hvilket omfang det skjer utskiftninger i laget. Stabile grupper utvikler bedre kohesjon, nettopp fordi de får større mulighet til å bli kjent og knyttet til hverandre og felles erfaringer fører til felles involvering i laget (Høigaard, 2013). Empiriske funn fra denne studien tilsier at stabilitet har en særlig høy effekt på prestasjon.

3.3 Forholdet mellom kohesjon og prestasjon

Forholdet mellom kohesjon og prestasjon er mye omdiskutert og gjennomførte studier har gitt svært varierende resultater (Carron et al., 2002; Castaño et al., 2013). Derimot er meta-

analysene rimelig enige om en positiv relasjon mellom samlebegrepet kohesjon og prestasjon (Carron et al., 2002; Castaño et al., 2013; Evans & Dion, 2012). Når kohesjon fordeles i sosial- og oppgavekohesjon viser samtlige studier at begge dimensjonene gjennomsnittlig har en positiv korrelasjon til prestasjon. Selv om resultatene fremstilles på ulike måter, trekkes det frem at de korrelerer med moderat effektstørrelse, eksempelvis $r = .30$ og $r = .34$ (definisjon i kapittel 5.1) (Carron et al., 2002; Castaño et al., 2013; Evans & Dion, 2012). Den eldste studien viser til at sosial kohesjon har signifikant sterkere korrelasjon til prestasjon (Carron et al., 2002). De resterende antyder at begge dimensjonene har tilsvarende påvirkning på prestasjon (Castaño et al., 2013; Evans & Dion, 2012).

Det er mange faktorer som er delaktige i påvirkningsstyrken mellom kohesjon og prestasjon (Carron & Eys, 2012; Høigaard, 2013). En av disse faktorene er idrettstype (se figur 4).

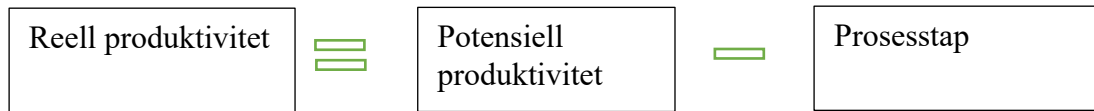
Figur 3.3. Kohesjonens betydning i ulike idretter (Høigaard, 2013, s.133).

Slik det fremkommer av figuren over så er håndball en av de idrettene hvor kohesjon har størst innflytelse på prestasjon, under kategorien «interaktiv»-avhengige idretter. Innholdet i dette begrepet er at denne type idrett bygger på et krav om samhandling. Faktumet at deltakerne må jobbe i en form for vekselspill for å oppnå best mulig resultat, og at én spillers handlinger påvirker hele laget. (Høigaard, 2013).

Alder er også en av faktorene som kan påvirke kohesjon, noe som kan være høyst relevant i denne studien (se kapittel 5.2) (Carron & Eys, 2012; Høigaard, 2013).

Til slutt kan det være aktuelt å nevne at høy kohesjon ikke nødvendigvis har en utelukkende positiv påvirkning på prestasjon (Carron & Eys, 2012). Studier har vist at for høy kohesjon, særlig sosial kohesjon, kan svekke prestasjonen til et lag (Carron & Eys, 2012; Rovio et al., 2009).

Gruppeeffektivitet kan være høyst relevant å vurdere når man sammenligner to lag, hvor lagets svakheter representerer prosessstap som kan svekke reell produktivitet (Hackman & Morris, 1975)

Figur 3.4. Steiners rammemodell for gruppeeffektivitet (i; Hackman & Morris, 1975)

4 Metode

I dette kapittelet blir valg av metode presentert og begrunnet. Grunnlaget for temaene som ønskes undersøkt og utviklingen av intervjuguiden baseres på det teoretiske rammeverket som omfavner oppgaven. I metodekapittelet fremlegges det hvordan utvalget er blitt valgt og rekruttert, samt hvordan data har blitt innsamlet og analysert. Kapittelet avsluttes med en fremlegging av hvilke etiske overveielser som er foretatt.

4.1 Utvalg

Utvalget i den aktuelle studien er håndballspillerne på eliteserielagene Nærbø Håndball og Kristiansand Topphåndball. Det totale utvalget $N=35$, hvorav 18 deltakere er fra Nærbø (alder 18-33 år) og 17 deltakere er fra KRS (alder 18-39 år). Det var fenomenet rundt prestasjonene til Nærbø som skapte interessen for studien, så det ble avgjørende å rekruttere dem. Etter rekruttering av Nærbø ble det naturlig å se på de lagene som ligger geografisk nærmest med tanke på gjennomføring av datainnsamling, og en kort undersøkelse tilsa at Kristiansand Topphåndball kunne være et godt valg, og de samtykket til å delta.

4.2 Valg av metode og design

Det skilles gjerne mellom kvantitativ og kvalitativ metode. Kvantitativ metode genererer svar i form av tall eller grafer (Thomas et al, 2015). Denne metoden tilrettelegger for å skape et innblikk i utbredelse eller prevalens av et fenomen/ problem, og gjennom statistiske analyser kan det trekkes konklusjoner som ikke er mulig å komme frem til basert på kvalitative data (Thomas et al, 2015).

Kvalitativ metode derimot skaper svar i form av ord og begrunnelser (Tjora, 2018). Ved bruk av kvalitativ metode kan forskeren gå mer i dybden og finne årsaker til hvorfor fenomener/ problemer er som de er eller hvordan de har oppstått (Tjora, 2018). Det kan være aktuelt å påstå at hvor kvantitativ søker forklaring, søker kvalitativ forståelse (Tjora, 2018).

Man trenger ikke nødvendigvis å benytte seg utelukkende av én av metodene, men kan kombinere dem i det man kaller metodetriangulering eller «mixed-method» (Thomas et al, 2015). Den aktuelle studien er en trianguleringsstudie, som betyr at det er en blanding av kvantitativ og kvalitativ metode. Bruken av metodetriangulering åpner muligheten for å få mer utfyllende data slik at det kan trekkes mer presise konklusjoner. Forskeren står veldig fritt til å velge hvor mye hver av de ulike metodene vektlegges i en trianguleringsstudie, og i denne oppgaven ligger hovedvekten på den kvalitative delen. I dette tilfellet benyttes den kvantitative

delen til å kartlegge kohesjonen i lagene, for så å benytte den kvalitative biten på å undersøke hvorfor kohesjonen er slik på hvert av lagene.

Kvantitativ forskning har i utgangspunktet en deduktiv tilnærming og kvalitativ forskning har en mer induktiv tilnærming (Tjora, 2018). I denne oppgaven vil den kvantitative delen naturligvis være deduktiv, men i og med at intervjuene er basert på «Big Five» vil også de ha et sterkt deduktivt preg. Observasjonsarbeidet vil preges av begge tilnærmingene.

4.2.1 Design og kontekst

Den foreliggende studien er en case-studie i et prestasjonsmiljø i norsk topphåndball. En case-studie er en dybdeundersøkelse av et individ eller en gruppe, hvor forskeren skaffer seg detaljert informasjon om for eksempel et lag eller to, med et mål om å identifisere unike karaktertrekk ved, i dette tilfellet, de spesifikke lagene (Thomas et al, 2015).

4.2.2 Kvantitativ tilnærming

Den kvantitative delen består av spørreskjemaet Group Environment Questionnaire (GEQ), av den grunn at det er et etablert verktøy for å kartlegge opplevd kohesjon i en gruppe. Det opprinnelige spørreskjemaet er originalt skrevet på engelsk, men en oversatt, validert norsk versjon ble benyttet i denne studien (Haugen et al., 2021). Omfattende undersøkelser av GEQ har påvist at det både har en høy reliabilitet og god validitet (Brawley, 1987).

Meg og min gruppe /lag GEQ*	Denne skalaen er rangert fra 1 til 9 hvor 5 er midtpunktet.								
	Svært uenig					Svært enig			
Jeg liker å være med på sosiale aktiviteter sammen med laget	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Jeg er fornøyd med den spilletiden jeg får i kamper	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Jeg kommer til å savne spillerne på laget når sesongen er over	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Jeg er fornøyd med den grad av interesse laget mitt har for å vinne	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Noen av de beste vennene mine er på dette laget	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dette laget gir meg tilstrekkelige muligheter til å utvikle meg til en bedre spiller/utøver	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Jeg foretrekker å være sammen med laget fremfor å være med på andre sosiale sammenkomster	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Jeg liker måten dette laget utøver idretten sin på (f.eks. spillestilen)	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dette laget er for meg en av de viktigste sosiale grupperingene jeg tilhører	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Laget vårt står sammen i forsøket på å oppnå de målene vi har satt oss	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Spillerne på laget vårt vil heller være sammen med andre enn at vi gjør noe sammen som lag	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vi tar alle ansvar dersom laget "taper" eller oppnår dårlig resultat	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Medlemmene på laget har ofte felles sosiale sammenkomster	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Spillerne på laget vårt har like ambisjoner når det gjelder lagets resultater	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Laget vårt kunne tenke seg å tilbringe tid sammen også utenom sesongen	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dersom noen av spillerne på laget vårt har problemer med en øvelse på trening, ønsker alle å hjelpe	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Spillerne på laget vårt er sammen utenom trening og kamp	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Spillerne på laget vårt snakker åpent om den enkelte spillers ansvar under kamp eller trening	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Figur 4.1. *Group Environment Questionnaire på norsk*

4.2.3 Kvalitativ tilnærming

I den kvalitative delen er det benyttet korte, semi-strukturerte intervju og observasjon.

Det ble foretatt intervju med tre spillere fra hvert lag, hvor kravene for deltakelse var at de hadde sentrale sosiale roller i laget samt en god mengde spilletid. Tre intervju fra hvert lag gir et utvalg på seks personer, som trolig gir tilstrekkelig mengde og variasjon i dataen. De som oppfyller kravet om sentrale sosiale roller har best innblikk i lagets samhold, situasjon og virkemåte, og er dermed best egnet til å besvare spørsmålene i intervjuet. Kravet om spilletid ble lagt på for å fjerne eventuelle misunnelser som kan ligge til grunne, altså at svarene blir negativt påvirket fordi spillerne ikke er tilfreds med egen spilletid. Samtidig er det de som spiller mest som blir mest påvirket av hva laget gjør og hvordan de opererer. Valget av spillerne som skulle delta i intervjuet ble delegert til trenerne, ettersom de kjenner sine egne spillere best. Grunnen til at trenerne ikke ble intervjuet er fordi trenere ikke er involvert i gruppen på samme

måte som spillerne, og i og med at det er kohesjonen i laget som undersøkes, ble det vurdert som like relevant å heller spør utøverne om hvordan trenerne opererer.

Hovedmengden av data fra den kvalitative delen kommer fra intervjuene, men observasjon ble benyttet for å kvalitetssikre svarene fra intervjuene (derav deduktiv) eller for å oppnå datametning. Observatør skal ikke bare se etter likhetstrekk og gjengangere, men være åpen for nye inntrykk, derav den induktive tilnærmingen i tillegg (Tjora, 2018). Det ble et naturlig valg å observere en kamp mellom de to lagene som deltar i studien, nettopp av den grunn at det er i kampsituasjon lagenes virkelige prestasjon fremtrer, og om det de sier angående prestasjonen i intervjuene tilsynelatende stemmer. Eksempelvis at Nærbø scorer flere mål kollektivt, mens KRS scorer ved individuelle prestasjoner. I tillegg oppstår muligheten for en direkte sammenligning som kun krever observasjon av én kamp. Observasjonen ble besluttet utført utenfra. Av forskningsetiske grunner var det viktig å opplyse deltakerne om observasjonen. Forskeren klassifiseres dermed som en deltakende observatør. (Tjora, 2018).

4.2.3.1 Intervjuguide og tema

I et semi-strukturert intervju utarbeider forskeren som regel en intervjuguide med forskjellige spørsmål delt opp i ulike temaområder (Tjora, 2018). Forskeren benytter seg gjerne av åpne spørsmål, med mulighet for oppfølgingsspørsmål dersom det ønskes mer oppklaring rundt svaret på spørsmålet. Det som ligger bak begrepet «semi-strukturert» er at det gjerne jobbes ut fra en intervjuguide, men med muligheten til å avvike fra manus dersom svarene fører inn på andre områder. (Se vedlegg 3; Intervjuguide).

Ettersom utgangspunktet er «Big Five» blir det naturlig å ha fem temaer.

Tema 1: Lederskap

Dette temaet går inn på hvordan trener jobber i tilknytning til spillerne og hvilke valg som blir gjort. Her betraktes kommunikasjonen mellom trener og spiller, treners handlinger i konflikter og treners grad av demokratisk ledestil. Ikke alle spørsmålene her har betydelig tilknytning til kohesjon, men alle er høyaktuelle i lys av prestasjon, som i kombinasjon med resten av intervjuguiden gjør det interessant og relevant.

I tillegg inkorporeres felles mentale modeller, som er felles oppfatninger og forventninger om hva som skal foregå og hva spillerne skal gjøre i ulike situasjoner (Salas et al., 2005).

Tema 2: Gjensidig prestasjonsvurdering

Her beskrives det hvordan spillerne gir og mottar tilbakemeldinger (feedback) innad i laget. Tillit, som er en av de underbyggende faktorene, ble også tatt med i dette temaet. Grunnen til dette er fordi tillit er en avgjørende faktor for at feedback, blant annet, skal bli tatt godt imot (Salas et al, 2005).

Tema 3: Back-up oppførsel

Temaet back-up oppførsel innebærer hvordan de sammen som lag klarer å løse oppgaver når én eller flere individ mislykkes i ulike situasjoner. Det innebærer hvordan de klarer å stå opp for hverandre, veilede og bidra for at en oppgave skal bli gjennomført suksessfullt.

Tema 4: Tilpasningsevne

Dette temaet omhandler hvordan laget klarer å omstille seg, koordinere og motvirke det motstanderne kommer med på kamp. Her presenteres hvilke grep som blir tatt for å sørge for at tilpasningsdyktigheten er best mulig til enhver tid, for å gjøre motstandernes jobb så vanskelig som mulig.

Tema 5: Lagsorientering

Hvor de andre temaene omhandler hva som faktisk blir gjort, er dette temaet mer rettet mot holdningene til spillerne, knyttet til det arbeidet som kreves for å prestere på et høyt nivå.

I slutten av hvert intervju ble respondenten bedt om å påpeke hvilke faktorer som gjorde at hans respektive lag skilte seg ut fra resten av lagene i serien.

Validitet og reliabilitet

Hensikten med studien er å undersøke hvorfor kohesjonen er på sitt gitte nivå og hvordan det fører til prestasjon, knyttet til samspill over tid. Denne intervjuguiden er spisset inn på problemområdet, men inneholder åpne spørsmål, og skal av den grunn gi valide svar fordi åpne spørsmål trekker inn helheten i det som undersøkes. Dermed får forskeren svar på det aktuelle momentet som undersøkes i tillegg til et helhetlig bilde av situasjonen.

Selv om store deler av spørsmålene tar utgangspunkt i utøvernes synspunkt, er spørsmålene formulert slik at synspunktene knyttes til konkrete handlinger, eksempelvis hva treneren gjør i ulike situasjoner. Dermed bør reliabiliteten også være god, da svarene er knyttet til faktiske hendelser.

4.3 Prosedyre

Her beskrives hvert steg i prosessen fra da studien var en idé frem til skrivingen av selve oppgaven begynte.

4.3.1 Rekruttering av respondenter

Først ble Nærbøs trener kontaktet via mobil og forklart hensikten og omfanget i studien og spurt om de ønsket å delta. Etter godkjenning fra Nærbø ble trener til KRS kontaktet med samme fremgangsmåte, og de samtykket også til å delta.

4.3.2 Etter rekruttering

Etter endt rekruttering ble det sendt en søknad til Norsk senter for forskningsdata (NSD). Case-studiens karakteristikk er avhengig av benyttelsen av navnene på lagene som deltar, og for å benytte navnene i studien var det nødvendig å få godkjenning fra NSD. Videre ble den norske versjonen av GEQ anskaffet og intervjuguiden ble deretter utviklet.

4.3.3 Datainnsamling

Første del av datainnsamlingen bestod av et besøk til Nærbø, hvor samtlige utøvere deltok i en semi-anonym kapasitet, av den grunn at svarene deres kan knyttes til Nærbø Håndball, men ingen navn ville bli nevnt. Alle deltakere deltok på frivillig grunnlag. Intervjuene av de tre utvalgte ble gjennomført litt tidligere på dagen, mens spørreskjemaet ble besvart av samtlige en liten stund før trening.

Neste ledd bestod av et besøk til Kristiansand, hvor de hadde trening på ett tidligere tidspunkt på dagen i forhold til Nærbø. Derfor ble datainnsamlingen gjennomført etter trening istedenfor. Samme prosedyre for informering og innhenting av informert samtykke ble fulgt, før utøverne svarte på spørreskjema. To av spillerne svarte på engelsk versjon av GEQ grunnet manglende norskkunnskaper. Deretter ble de tre utvalgte intervjuet.

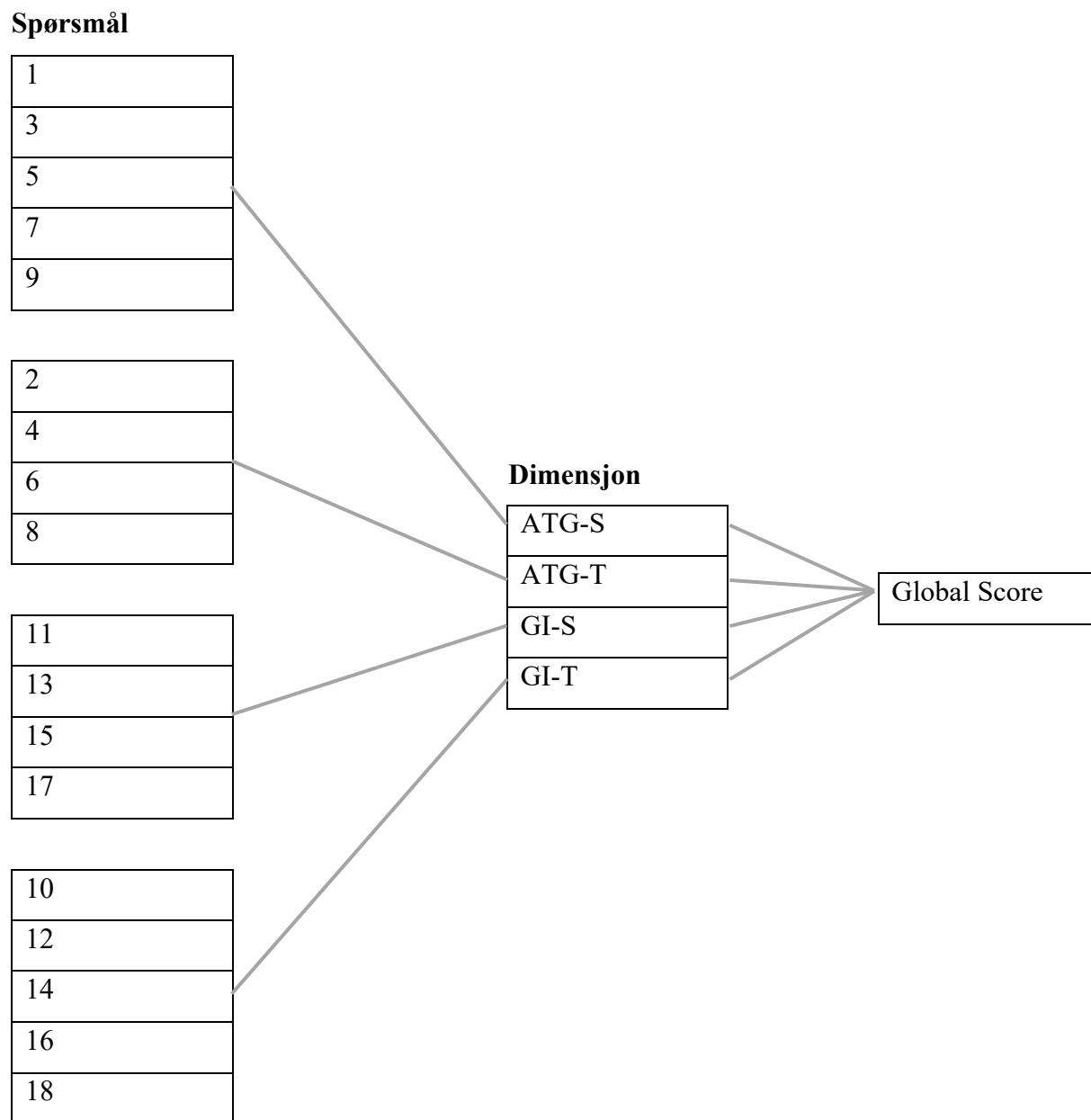
Svarene fra GEQ ble analysert og intervjuene ble transkribert og analysert. Påfølgende datainnsamling var observasjonsarbeidet, hvor observasjonsnotatene ble supplementert til analysen fra intervjuene.

4.4 Analyse

I analysedelen av kapitlet forklares det hvordan forskeren bearbeider og henter ut den relevante informasjonen fra rådata til et presentabelt produkt som leser kan forstå. Det er tidkrevende arbeid som krever disiplin, intellekt og kreativitet (Tjora, 2018; Thomas et al, 2015).

4.4.1 Kvantitativ analyse

For å analysere svarene fra GEQ er det benyttet en Mann-Whitney U test. Denne testen er en ikke-parametrisk test som analyserer forskjellen mellom to individuelle grupper (Thomas et al., 2015). Testen rangerer utvalget ($n=35$), i dette tilfellet fra 1-35, ut ifra svarene på spørsmålene og kombinerer og analyserer forskjellene mellom rankene til de forskjellige gruppene (Thomas et al., 2015). Valget falt på denne testen på grunn av et lite utvalg ($n < 40$), fordi hensikten er å måle lagene opp mot hverandre og for å se om det finnes signifikante forskjeller mellom svarene deres.

Figur 4.2. Kategorisering av spørsmål fra GEQ som benyttes i kvantitativ analyse.

4.4.2 Kvalitativ analyse

En kvalitativ analyse skal gi leseren mulighet til å få økt kunnskap rundt det som forskes på, uten å måtte gå gjennom den dataen som har blitt innhentet i studien. En god analyse tar utgangspunkt i rådata og trekker ut det viktigste innholdet og presenterer dette på en ryddig måte (Tjora, 2018).

Transkribering:

Transkribering er en tidkrevende prosess hvor tale omgjøres til tekst (Tjora, 2018). Ved å omgjøre det muntlige intervjuet til tekst, blir det lettere å strukturere og analysere innholdet (Kvale & Brinkmann, 2009). En utfordring som er knyttet til transkribering av et muntlig intervju er at det finnes en rekke aspekter det ikke er mulig å gjenskape i tekst. Tonefall, kroppsspråk, ansiktsuttrykk, blick og uttale er et par av tingene som faller gjennom i transkriberingen. Selv om en del aspekter faller fra, gir transkribering mulighet for andre å reflektere rundt analysen og tolkingen av innholdet i intervjuene (Jacobsen, 2015). De seks intervjuene som ble gjennomført genererte 31 sider med tekst og utgjorde omtrent 10 timers arbeid. Eksempel på utdrag fra transkribert intervju ligger vedlagt (vedlegg 4).

Uttale, som en av de nevnte utfordringene, gir forskeren et valg i transkriberingsprosessen. Selv om det ikke er mulig å gjenskape uttale, så kan det velges mellom å transkribere akkurat slik ord blir sagt, altså ved dialekt, eller å omgjøre teksten til en av målformene (Tjora, 2018). I lys av at både Nærbø og KRS består av spillere fra ulike steder i Norge og Europa, ble det i disse intervjuene valgt å benytte bokmål, av den grunn at det er med på å anonymisere respondentene. Utenom omgjørelsen til bokmål er intervjuene transkribert så ordrett som mulig. Det er vanskelig å gjengi følelser og lignende gjennom transkriberingen, men ved å inkludere småord og latter, samt skrive uferdige setninger slik de blir sagt, er det i det minste få et lite innblikk i tankeprosessen og stemningen i svaret. Eksempel på småord kan være «ehm», «eh» eller «hah» og ved pauser blir det benyttet flere punktum på rad.

Tematisk analyse

Det transkriberte datainnholdet blir deretter analysert ved hjelp av en tematisk analyse (Braun & Clarke, 2006). Hensikten med en tematisk analyse er å sitte igjen med et minimalisert, men spesifikt datasett, igjennom å identifisere, analysere og rapportere likhetstrekk og mønster fra dataen. En tematisk analyse består ifølge Braun & Clarke (2006, s.87) av seks steg:

1. Transkribere data, om nødvendig. Deretter foreta systematiske gjennomlesninger av det transkribert materiale for å gjøre seg godt kjent med datamaterialet, og notere innledende refleksjoner.
2. Innledende linje for linje koding av hele det transkriberte materialet.
3. Utvikle mulige tema ved å sortere de innledende kodene inn i tema som dekker de ulike kodene. Samle all data inn under de ulike mulige tema.
4. Gå igjennom tema. Å sjekke at tema representerer; (1) koder på en god måte, (2) datasettet i sin helhet på en god måte. Tematisk "kart" av analysen.
5. Bestemme tema. Navngi tema- ha riktige underbyggende sitater som forsterker og representerer de utledede tema på en god måte
6. Skrive rapporten.

En hovedsakelig induktiv tilnærming ble brukt i struktureringsarbeidet av dataen (Tjora, 2018). Materialet ble gjennomgått og temaer ble konstruert ved å se hvilke koder som omhandlet den samme tematikken og dermed passet sammen. Men det er svært vanskelig å ha en utelukkende induktiv tilnærming (Gadamer, 2010). Grunnen til dette er fordi tolkning skjer til en viss grad i lys av egen forforståelse, og det er ikke mulig å oppnå en observasjon «fri for teori» eller en helt fordomsfri kunnskap (Gadamer, 2010). Men forforståelse er noe som kan utnyttes, uten å misbruke det. Fordi forforståelsene kan brukes til å trekke ut det viktige og utvikle kunnskapen (Gadamer, 2010).

Forskeren i denne studien er en håndballspiller fra Jæren, hvor Nærbø har vært det lokale eliteserielaget de siste årene. Forskeren har selv spilt mot Nærbø i cupen, og har kjennskap til laget og flere av spillerne. Kjennskapen til idretten er en forforståelse som vil bli utnyttet for å uthente det mest relevante fra dataene. I lys av kjennskapen til Nærbø og deres spillere har det blitt gjort bevisste valg gjennom hele prosessen for å unngå at dette skal påvirke resultatene, for eksempel ved å rapportere all relevant data uavhengig av om det er positivt eller negativt.

Nærbø			Kristiansand		
Spiller 1	Spiller 2	Spiller 3	Spiller 1	Spiller 2	Spiller 3
<p>Hmm. Nei du bruker jo, du vil jo bruke den informasjonen du får så godt som mulig. Altså hvis jeg får beskjed om at jeg må stå bedre imot i forsvar så betyr det at jeg må gå å trene styrke. Det og er jo opp til hver enkelt. Du kan få så mye tilbakemelding som du vil men du må jo gjøre noe med det selv også, at det må bli omgjort til handling det du får beskjed om</p>	<p>Ja feedbacken du får bruker du jo egentlig til å motivere deg, det kommer jo helt an på, an på hvilken feedback du får selvfølgelig. Det blir veldig synlig hvis noen ikke gidder å prestere, og da får du høre det, og da pleier folk egentlig ta seg sammen eller så blir de bevisste på at de må jobbe bedre og hardere, ehm, det er ganske mange som har fått rimelig kvass tilbakemelding som har tatt tak i seg selv og, ehm, nok har endret holdningene sine litt.</p>	<p>(supplerte ikke denne koden)</p>	<p>Jeg føler god feedback fra gutta og trener har veldig mye å si for hver enkelt spiller. Eh, hvis han får den feedbacken så kan han prøve ut det han får beskjed om. Og den feedbacken er jo med på å skape gode prestasjoner. Så jeg, eh, føler det er bra.</p>	<p>Jeg vil si vi tar imot feedback på en seriøs måte. Ehm, men det kan godt være at mange ehm, inkludert meg selv, kunne trengt enda mer feedback, sånn spesifikk feedback.</p>	<p>Det tror jeg er veldig varierende mellom de spillerne vi har, hvordan de tar imot og benytter feedback, det tror jeg. Ehm, det spørs veldig på hvilken type du er.</p>

Figur 4.3. Svar knyttet til koden «Benytte feedback».

4.5 Forskningsetiske overveielser

Når Kvale & Brinkmann (2009) omtaler forskningsetikk, nevner de informert samtykke, fortrolighet og forskers rolle. Informert samtykke ble innhentet via underskrift på et detaljert og informativt samtykkeskjema etter muntlig fremlegg av de viktigste punktene. Ett av de punktene var at respondentene ikke skulle nevnes ved navn, for å oppnå en viss grad av anonymitet (Kvale & Brinkmann, 2009). Den anonymiteten går under kategorien fortrolighet, ved at datamaterialet ikke skal avsløre hvem som har sagt de ulike utsagnene (Kvale & Brinkmann, 2009). Anonymiteten er ikke fullstendig, men navn har blitt fjernet og i de fleste tilfeller er det ikke mulig å utelukkende identifisere objektet som omtales. De tilfeller som er mer tydelige, eks. «kapteinen», har ekstraordinært samtykke blitt innhentet og det benyttes utelukkende i positive sammenhenger slik at ingen blir «hengt ut».

Forskningsprosjektet er godkjent av NSD og oppbevaring og behandling av data foregår i henhold til retningslinjer for god forskningsetikk.

5 Resultater

I resultatkapittelet presenteres innholdet som analysene av datamaterialet har generert. På bakgrunn av at er utført som en trianguleringsstudie, skilles det mellom kvantitative resultat og kvalitative resultat.

5.1 Kvantitativ

Tabell 5.1. Gjennomsnitt, standardavvik og median av rankene utfra svar fra GEQ, ($n=35$). Fordeling mellom verdier rapportert ved Z og effektstørrelse (ES) rapportert ved r .

Dimensjon	Lag		Z	r		
	Nærbø	KRS Topphåndball				
	$n=18$	$n=17$				
	$M (SD)$	Mdn	$M (SD)$	Mdn		
ATG-S	35.83 (1.70)	37.00	31.17 (1.37)	32.00	2.09*	.35
ATG-T	28.33 (1.03)	27.00	22.88 (1.23)	24.00	2.63***	.44
GI-S	26.44 (.85)	27.00	22.06 (.87)	23.00	3.68***	.62
GI-T	35.00 (1.06)	34.50	30.24 (1.87)	29.00	2.20*	.37
Global	125.61 (3.42)	123.00	106.35 (3.72)	105.00	3.29***	.56

Note. * $p < 0.05$; *** $p < 0.01$ = uavhengige utvalg Mann-Whitney U test.

Tabellen viser at Nærbø rapporterer høyere på samtlige dimensjoner innenfor kohesjon. Z -statistikken viser at fordelingene mellom gruppene er statistisk signifikante; ATG-S og GI-T med $p < 0.05$ og ATG-T, GI-S samt Global Score med $p < 0.01$.

Effektstørrelse (ES) er et mål på betydningen av, eller styrken på forskjellen mellom gruppene (Thomas et al., 2015). Når r benyttes for å definere effektstørrelse vil styrke fra .30 til .50 tilsvare moderat effekt og styrke fra .50 og over vil tilsvare stor effekt (Thomas et al., 2015). Det er dermed tydelig at ulikhetene fra ATG-S, ATG-T og GI-T har moderat effekt og at GI-S samt Global Score har stor effekt.

Den kvantitative H_0 kan dermed forkastes til fordel for H_1 , nemlig at Nærbø har bedre kohesjon enn KRS.

5.2 Kvalitativ

5.2.1 Lederskap

5.2.1.1 Trenerens feedback

Begge lag rapporterer stor variasjon i feedback fra trener. Hos Nærbø varierer det fra svært lite feedback til svært grundig og reflekterende feedback.

Jeg snakker som regel med treneren om hvordan jeg har spilt på kampen som var, ehm, det hender også at jeg får videoer og videoklipp fra trener tilsendt hvor han spør «hva kunne du gjort her?»

Hos Kristiansand fremstår det som de fleste får en grei mengde feedback, men det nevnes gjennomgående et ønske om mer oppfølging. En av spillerne på KRS påpeker derimot noe svært vel-reflektert; nemlig det at ikke all feedback er verbal. Det å få spilletid kan også være verdifull feedback. Videre nevner én av spillerne en misnøye med den generelle feedbacken på trening.

Det er nå raskere kjappe kommentarer hvis man gjør noe galt enn tiltak for å bli bedre.

5.2.1.2 Konflikter

Når det kommer til konflikter i laget, har trenerne svært forskjellige fremgangsmåter. Nærbøtrenerens taktikk er avhengig av alvorlighetsgraden. Er konflikten alvorlig blir det grepet inn med én gang, men det oppstår så og si aldri, nevnes det. Som oftest er det kun snakk om litt «kniving» på trening, og trenerne holder seg utenfor.

De lar det som regel spille ut og så kan de kommentere i etterkant at de merker at det har vært godt trykk på trening og at det har vært hissig. Og det synes, egentlig, de bare er bra, og det gjør jeg også.

I tillegg nevnes det at treneren kan finne på å gå inn å starte små konflikter. Dette er rake motsetningen til Kristiansandtrenerens taktikk, hvor det påpekes at trener griper inn og avslutter konflikten umiddelbart. Én til én-samtaler blir foretatt avhengig av alvorlighetsgraden. Det kommer frem at trener er har et stort fokus på det kollektive i laget, og at han mener at man ikke får noe særlig ut av smålige konflikter.

5.2.1.3 Roller

Ved spørsmål om hver enkelt spiller har klare og tydelige roller definert av trener, uttrykker nærbøspillerne at det finnes forbedringspotensial. Nye spillere påpeker at en samtale rundt temaet sammen med trener er ønskelig på et tidligere tidspunkt i oppstartsfasen. For spillere som har vært i laget over lengre tid derimot, ble særlig en ting fremtredende;

Ikke definert, men rollene er veldig satt. ... i motsetning til andre tropper så har denne troppen vært ganske stabil de siste årene med de samme spillerne, så, ... jeg føler rollene er veldig definert uten at det har vært påpekt liksom.

Det som er gjennomgående i begge lag er at «starttrekka» (de spillerne som starter kampen) er tydelig definert, samt at mange av rollene setter seg litt selv. Hos KRS fremstår det som mange har god kontroll på deres rolle, men at det for noen fortsatt er litt utydelig.

Jeg vet ganske klart og tydelig min rolle. Det har jeg fått beskjed om, tidlig. Også tror jeg det er andre som er usikre på sin rolle.

5.2.1.4 Prestasjonsmål

På mål da, så er det noe vi satt oss da vi var yngre at vi skulle blant annet vinne cupfinalen G20, vi skulle komme til Europacup og slike ting. Ehm, og det er vel, det er mål vi har klart og sånn, så har vi også et møte før sesongen hva, hva som er målet for sesongen. Det er mer sånn prestasjons, eller, du klarer å lese av tabellen om man har klart målet eller ikke.

Nærbøspillerne påpeker at de jobber mot topp 5 i serien som et kollektivt mål. I betraktning til individuelle prestasjonsmål fremtrer en tydelig variasjon blant spillerne, noen får mindre og vagere mål å jobbe mot, mens andre får flere spesifikke prestasjonsmål fra trener. KRS har først og fremst et mål om å etablere seg i divisjonen, ettersom det påpekes at de er nyopprykket.

I motsetning til Nærbø, så er KRS et relativt nytt lag med tanke på spillersammensetning. Derfor har de mål om å bygge relasjoner og øke kollektiv prestasjon. Samtidig belyses det at de har et stort fokus på fysikken i laget;

Veldig på prestasjonsmål i fysisk form, der har vi samarbeid med fysisk trener i tillegg.

Det påpekes hos begge lag at det er et felles ønske om at alle spillerne skal bli så gode som mulig, men at ikke alle prestasjonsmål er like lette å måle.

5.2.1.5 Felles mentale modeller

Begge lag påpeker at de har mange forskjellige felles mentale modeller, og at disse kommer godt til nytte. Hos Nærbø understrekes det at de ligger litt i ryggmargen, ettersom laget har spilt sammen over lengre tid. KRS har jobbet med mental trener fra Olympiatoppen og sammen har de etablert gode rutiner og flere viktige felles mentale modeller.

5.2.2 Gjensidig prestasjonsvurdering

5.2.2.1 Vurdering av hverandre

Spillerne på begge lag fremstår svært mottakelige for informasjon og tilbakemeldinger gitt av sine medspillere. Det bemerkes også at i et prestasjonsmiljø er det viktig å si ifra når noen gjør feil. Eksempler på ting som blir påpekt hos Nærbø er «ikke ta det skuddet der» og «ikke ta den avgjørelsen når vi er i overtall» og så videre.

Analyser foretatt av KRS viser til generelt lite kommunikasjon rundt hverandres prestasjoner, og at spillerne er flinkere til å motta enn å gi tilbakemeldinger. Spillerne med mest erfaring er de som kommuniserer best. Det presiseres derimot at det arbeides kontinuerlig med å skape en trygghet innad i laget for videre å kunne øke mengden tilbakemeldinger mellom spillerne

Vi kan si at «du skulle heller kommet der» eller gitt ulike instruksjoner, sånn at den som får den tilbakemeldingen ikke tar seg nær av det da, den er bare ment for å hjelpe deg og laget. De har hatt fokus på det her, for å skape prestasjon.

5.2.2.2 Tillit

Det rapporteres gjennomgående høy tillit og et trygt miljø hos begge lag. I lys av å kunne gjøre feil uten at det blir brukt mot deg svarer lagene rimelig likt; ingen bruker det mot deg, du gjør feilen så går man videre. Så er det opp til hver enkelt hvordan en selv skal forhindre at samme feil skjer igjen.

Tillit i lys av troen på at tilbakemeldinger kommer med gode hensikter vurderes også som høy hos begge lag. Hos KRS tydeliggjøres det at selv om tilliten er høy, er det generelt litt lite snakking og det uttrykkes et ønske om å få mer kritiske eller veiledende tilbakemeldinger fra hverandre. Det spesifiseres også at det er størst tiltro til medspillernes gode hensikter (se sitat under).

Så er kanskje trenerne litt bedre på å hakke på det man gjør dårlig.

5.2.3 Back-up oppførsel

5.2.3.1 Hjelp til gjennomføring

Når respondentene omtaler det å hjelpe hverandre med å gjennomføre oppgaver, er det veldig mye av det samme som går igjen. I forsvar handler det om å hjelpe til når en medspiller blir fintet ut eller forbigått. Det uttrykkes at denne hjelpen kommer i form av bistand med å låse ned spiller eller korrigeringer og feedback for å tilrettelegge for forbedring til neste gang. Hovedforskjellen mellom lagene ligger i synet deres på back-up i angrep. Spillerne hos KRS nevner utelukkende det å korrigere feil ved gjennomføring av spillsystemer, eksempelvis tidspunkt på pasning eller innløp. Nærbøspillerne derimot, fokuserer på det å tilrettelegge for medspillerne.

... si vi har en som er skytter på venstre back så er det å flate ned forsvaret for han eller gi han baller i gode situasjoner der forsvaret ikke er hundre prosent med i blokk eller at de ikke står og venter på han.

5.2.3.2 Fordeling av arbeidsoppgaver

Når vi betrakter back-up gjennom det å ta over arbeidsoppgaver, omtales først forsvarsarbeidet. Nærbø påpeker at de har klare regler på hva som skal skje når de møter fintesterke spillere. I sitatet prater han om når treer (i midtforsvar) blir fintet ut og han som er toer (på utsiden av midtforsvar) må ta over.

... så når han blir gått av skal jeg inn uansett for å tette den luken og så skal vingen da vurdere om han vil ta backen eller kant. Så skal han også av og til gamble på å stjele den pasningen som går fra midtback til backen. Ehm, så det er jo klare regler som vi har, og den regelen gjelder jo egentlig over hele banen, helt ut til kantene på begge sider.

I angrep omhandler svarene hovedsakelig det å ta mer initiativ selv dersom en av de andre tar på seg mye ansvar fysisk. Dersom spillere blir slitne, så er de som sitter på benken ivrige etter å hjelpe med å ta over posisjonen imens den slitne spilleren får en pustepause.

I lys av back-up gjennom fordeling av arbeidsmengden hos KRS, fremkommer det at medspillere sjelden tar rollen som justeringsmekanisme i laget. Det er assistenttrener som tar hovedansvaret for å styre arbeidsmengden til hver enkelt spiller, rullere på laget og sørge for at de som er på banen har energi nok til å gjøre en god jobb.

5.2.4 Tilpasningsevne

5.2.4.1 Aktuell tilpasningsevne

Intervjuene til Nærbø viser tegn til gjennomgående høy tilpasningsevne i laget, og det hevdes at de er blant de beste i Norge på akkurat dette.

... vi er kanskje de eneste i Norge som spiller fire forskjellige forsvarsformasjoner i én match liksom. Ja vi er jo veldig tilpasningsdyktige, det vil jeg absolutt si.

Det påpekes at de har opparbeidet en god «trekk-bank» med forskjellige systemer som skal brukes for å utspille motstanders forsvar eller stå imot motstanders angrep.

Hos KRS er det en klar gjenganger i intervjuene at tilpasningsevnen kan bli bedre, men at den til tider er veldig god.

Enkelte ganger kan det være ganske svakt, med tanke på i kampsituasjon. Vi kan være dårlige til å snu trender. Ehm, men vi har motbevist det også. Men vi er ikke stabile på akkurat det.

Det påpekes også at de har to trenere, en kaptein og playmaker som gjerne har en god kunnskapsbase og en spillforståelse. Dette er en viktig ressurs for å forstå spillsystemet og finne ut hva som bør gjøres for å motvirke det. I likhet med de fleste lag, bruker også KRS video for å forberede seg på hvilke trekk og forsvar som kan komme, men som en av spillerne presiserer, så jobber de fleste lag med å utvikle seg hele tiden. Det kan alltid komme spillsystemer som de ikke har forberedt seg på, og det er i slike situasjoner spillforståelsen blir satt på prøve.

5.2.4.2 Utvikling av tilpasningsevne

En av spillerne på Nærbø forklarer at han bruker mye tid på å skaffe seg håndballforståelse, nemlig det å kunne vurdere hva som skal til for å skaffe seg overtak over motstanders forsvar eller angrep. Dette har han utviklet ved å se og studere flere håndballkamper på tv og nett, samt tilegne seg så mye informasjon som mulig fra rutinerte håndballspillere. Han trekker spesielt frem at han lærte mye av en tidligere medspiller som blant annet hadde spilt i Champions League.

Videre i intervjuene påpekes det at det brukes mye tid på å lære seg og perfektionere forskjellige spillsystemer og forsvarssystemer, samt forberede seg på forskjellige scenarioer. Samtidig legges det vekt på at store deler av spillerne har spilt på samme lag svært lenge og kjenner hverandre godt, og at det er en nøkkel til at de er såpass tilpasningsdyktige.

I KRS nevnes det først og fremst at de har møter hvor de prater om hvordan de kan snu trender eller gjøre dårlige perioder så korte som mulig, for så å jobbe med det på trening. Videre prates det om at det ikke er noen fasit om hva som er best for å motvirke et trekk, man må jobbe med «den grunnleggende håndballen», prøve og feile og se hva som fungerer best for sitt lag.

5.2.4.3 Kommunikasjon

Kommunikasjonen på Nærbø omtales som veldig god. Det nevnes at de skifter veldig på måten de prater til hverandre fra de ulike settingene, og at når de er på trening så blir alle sett og hørt, til tross for at det stort sett er trenerne og kapteinen som har ordet. Det nevnes avslutningsvis at det innimellom ikke er like bra kommunikasjon mellom trener og spiller, men at det går bra fordi man som regel har to andre man kan forholde seg til i slike situasjoner.

Et veldig aktuelt moment innenfor kommunikasjon er nemlig språk og forståelse. KRS har spillere fra Nederland, Kroatia og Polen, hvor sistnevnte så vidt pratet engelsk i starten da han ble hentet til klubben før 21/22-sesongen. Ikke overraskende så bydde dette på noen problemer i starten, men det sies at han har blitt mye bedre i engelsk nå, og at kommunikasjonsflyten i laget er god.

5.2.5 Lagsorientering

5.2.5.1 Benytte feedback

Som nevnt tidligere, fremstår nærbøspillerne svært mottakelige for feedback og har utviklingsbevisste holdninger. Det å gjøre feedback om til handling blir tydelig understreket.

Det blir veldig synlig hvis noen ikke gidder å prestere, og da får du høre det, og da pleier folk egentlig ta seg sammen eller så blir de bevisste på at de må jobbe bedre og hardere, ehm, det er ganske mange som har fått rimelig kvass tilbakemelding som har tatt tak i seg selv og, ehm, nok har endret holdningene sine litt.

Kristiansandspillerne rapporterer at de fleste benytter den personlige feedbacken bra, men at ikke alle anvender den like bra i videre trening. I lys av samspill, rapporteres det at de benytter feedbacken de får på en god måte, men ønsker både større mengder feedback og fra flere aktører.

Ehm, men det kan godt være at mange ehm, inkludert meg selv, kunne trengt enda mer feedback, sånn spesifikk feedback.

...det er viktig at det ikke bare er treneren som kommer med denne feedbacken, gutta må også komme med det.

5.2.6 Laget skiller seg ut fordi...

Samtlige nærbøspillere understreker at de kjenner hverandre svært godt, som et resultat av at de fleste har spilt sammen siden de var små, at de er rimelig jevnaldret og tilbringer unormalt mye tid sammen.

...vi har få utskiftninger som gjør at de aller fleste er med fra sesong til sesong, som gjør at vi kan bygge videre på de tingene vi allerede har lært oss.

Kristiansandspillernes utsagn står i stor kontrast til det nærbøspillerne sier.

Jeg tror vi er ett av de lagene som scorer flest mål på enkeltmannsprestasjoner. ... Men hvis man sammenligner seg med topplag, så har de mer samspill.

Og til slutt påpekes det at kristiansandspillerne er veldig ulike i lys av ferdigheter og spillestil, noe de mener kan være positivt for spillet deres.

5.2.7 Observasjon

I angrep viser Nærbø godt samspill gjennom stort sett hele kampen. De er gode til å få bevegelse på forsvaret til KRS. I overtall er de gode til å utnytte svakheter og rom i det sørlandske forsvaret. I forsvar er Nærbø gode til å fremprovosere feil hos motstanderen. De skifter en del på forsvarsformasjoner i løpet av kampen, og viser gjennomgående god evne til å støtte opp under hverandre.

KRS har tidvis gode aksjoner med samspill i angrep, men hvor Nærbø koordinerer angrep som involverer flere spillere, fremtrer KRS sine samspillsituasjoner i form av én-til-én aksjoner. Disse aksjonene lykkes som et resultat av svært gode individuelle ferdigheter. Derimot gjør KRS hovedsakelig individuelle aksjoner hvor det ikke er klare spillsystemer. Kampen deres i angrep er preget av noen dårlige vurderinger og mange tekniske feil. I overtall mister de ballen flere ganger og Nærbø scorer umiddelbart, som fører til at de ikke vinner en eneste overtallsperiode. Sørlandslaget er svært gode på å løpe hjem, og avbryter flere av Nærbø sine kontringer. I tillegg viser de at de står opp for hverandre i forsvar, og på begge lag er de gode til å skryte og oppmuntre medspillerne sine.

Selv om Nærbø tilsynelatende dominerer første omgang, er det kun et par tekniske feil som gjør at KRS ligger under 19-15 til pause.

Gjennomgående i hele kampen kan man se at Nærbø hovedsakelig scorer som resultat av et godt koordinert spillsystem eller et godt pådrag med påfølgende god pasning, innspill eller utspill. KRS bærer et større preg av egoisme og scorer hovedsakelig ved at én spiller stusser ballen og går på mål selv. Det er stort sett gode, individuelle ferdigheter som gjør at KRS ikke faller lenger bak i kampen. Samspillet til KRS blir bedre mot slutten av kampen, men det hjelper lite når Nærbø er gode til å utnytte rommene i forsvaret og samtidig skyter godt. Kampen ender 39-29 til Nærbø.

Observasjonene samsvarer godt med informantenes svar fra intervjuene.

Utfra analysen forkastes den kvalitative H0 til fordel for H1; nemlig at samspillet over tid har gitt en positiv effekt på Nærbøs prestasjon.

6 Diskusjon

6.1 Utvalg

Selv om Nærbø stilte med én ekstra informant sammenlignet med KRS på GEQ, anses det som irrelevant for studien på grunnlag av signifikante ulikheter presentert i resultatene. I lys av variasjonen i svarere fra KRS, er det svært sannsynlig at en ekstra informant ville tilført enda større differanse mellom lagene. Det er mulig at én enkelt informant hadde vært i stand til å påvirke resultatene fra analysen, men ikke i den grad at det hadde ført til en avgjørende forskjell. Dersom flere intervju hadde blitt foretatt ville det muligens produsert data som kunne tilført ytterligere momenter, bekreftet eller motstridd den aktuelle dataen i studien. Derimot er det usikkert om dataen hadde hatt samme kvalitet, grunnet informanter som ikke oppfyller deltakelseskravene tilsvarende eller tilstrekkelig. Av den grunn er forskeren fornøyd med antall informanter og datainnholdet i svarene.

6.2 Metode

Bruken av metodetriangulering vurderes som sentral for kvaliteten på studien. Ved å kun bruke kvantitativ metode ville kun kohesjonsstyrken blitt kartlagt, og årsakene til hvorfor den var sånn ville ikke blitt belyst. Utelukkende bruk av kvalitativ metode ville ikke tilbydd tilsvarende mulighet for kartlegging av kohesjon, og studien måtte trolig ha presentert begrunnelser basert på en antatt kohesjonsstyrke.

Faktumet at Nærbø gjennomførte GEQ før trening og KRS gjennomførte etter trening, kan muligens ha hatt en påvirkning på resultatet. Hvordan mentaliteten og den kroppslige følelsen etter trening kan ha påvirket svarene er uvisst. Intervjuene derimot, ble gjennomført i god tid etter avsluttet trening, og informantene hadde fått koblet av etter treningen. Dermed anses ikke det som en avgjørende faktor.

Observasjonsarbeidet var hovedsakelig ment for å bekrefte/ avkrefte det som ble sagt under intervjuene, men svakheten ved å kun observere én kamp er at det ikke er mulig å bekrefte om måten de spilte på var et engangstilfelle eller om de spiller slik til vanlig.

6.3 Nærbø vs Kristiansand Topphåndball

Analysene avdekker noen punkter som representerer viktige forskjeller.

Det fremstår som at lagene totalt sett får en tilsvarende mengde feedback fra trenere, men forskjellen ligger i at KRS rapporterer et ønske om mer oppfølging fra trener, samt mer feedback fra lagkameratene sine. I tillegg nevnes det at det kommer en del unødvendige

bemerkninger fra treneren istedenfor konstruktiv feedback. Alle har ikke nødvendigvis den samme evnen til å se sine egne feil eller sitt eget forbedringspotensial, dermed er feedback fra trenere og medspillere svært vesentlig. På elitenivå er det forventet en del stress knyttet til prestasjoner, og da er god og konstruktiv feedback avgjørende (Salas et al., 2005). Feedback fra medspillere har vist seg å være gunstig for utviklingen av evnen til å se eget forbedringspotensial (Salas et al., 2005). Unødvendige kommentarer fra trener kan være med på å skape misnøye, som kan påvirke både kohesjon og prestasjon (Thatcher & Patel, 2011).

Videre betraktes forskjellene ved konflikthåndtering. Hvor KRS-trener konsekvent avslutter konflikter umiddelbart, kan Nærbø-trener finne på å starte konflikter selv. Dette kan styrke kohesjonen, når de må finne ut av det sammen. Konstruktiv konflikt har vist seg å ha en positiv korrelasjon til kohesjon (Carron & Eys, 2012).

Det fremkommer at i angrep har nærbøspillerne mer fokus på å tilrettelegge for medspillere enn hos KRS. Et suksessfullt håndballag har spillere som er eksperter på å skifte mellom egoistisk og uselvvisk spillestil fra ett øyeblikk til et annet (Wagner et al., 2014). Måten Nærbø spiller på åpner opp forsvaret og gjør det vanskeligere å stå imot for motstanderen. Dette var tydelig i observasjonsarbeidet, og om KRS hadde benyttet litt mer samarbeid som inkluderte flere posisjoner ville det trolig vært en jevnere kamp.

Nærbøspillerne påpeker at de har kjent hverandre og spilt sammen lenge, de er jevnaldret og tilbringer usedvanlig mye tid sammen. KRS-spillerne derimot bemerker mye individuelle prestasjoner. Nærbøspillerne knytter også at påstanden om at de er «noen av de beste i ligaen» på tilpasningsdyktighet til deres historie sammen. Dette kan analyseres i lys av Steiners rammemodell for gruppeeffektivitet (Hackman & Morris, 1975).

Ved at Nærbø har holdt spillerstallen såpass stabil, blir det påpekt at de kjenner hverandre og hverandres spillestil svært godt. Dette tilrettelegger for minimalt prosesstap, og dermed høyere reell produktivitet (Hackman & Morris, 1975). Man kan med høy troverdighet anta at KRS sin måte å spille på medfører et større prosesstap, som tilsynelatende er medvirkende til lavere reell produktivitet.

Selv om det har kommet tydelig frem at Nærbøs filosofi har hatt en gunstig effekt, endte de som nevnt kun på 5.plass i serien. Det nevnes i ett av intervjuene fra Nærbø at «det er ingen superstjerner på laget, selv om noen er viktigere enn andre så er man avhengige av at alle

presterer». Dermed oppstår en antakelse om at det å hente et par «superstjerner», altså spillere med en unik spisskompetanse, vil kunne bidra med å øke lagets totale prestasjon enda mer.

Det er viktig å påpeke at i denne studien sammenlignes et veletablert eliteserielag mot et nyopprykket, ferskt lag, og at forskjellene er som forventet.

I tillegg er det viktig å understreke at denne studien har undersøkt kohesjonen og gruppedynamikken i lagene, og resultatene herifra kun representerer en brøkdel av faktorene som påvirker prestasjon.

6.4 Kildekritikk

Fagstoff som er benyttet i denne studien er artikler og bøker. Artikler som omhandler Nærbø og KRS er hentet fra deres egen hjemmeside eller handball.no. Informasjonen som er hentet ut fra artikler om lagene er kun små detaljer, eksempelvis hvilket år Nærbø G98 vant U20-NM. Derfor anses det som gyldige kilder. Forskningsartikler og annet fagstoff er hentet fra databaser som PubMed, en database hvor alle artikler er fagfellevurdert. Ellers er det anskaffet gjennom referansene til artikler fra PubMed. Noe stoff er også hentet fra fagbøker fra Universitetsbiblioteket på UiS.

Merk at artikkelen til Grossman (2014) er en avhandling, men av den grunn at det er en doktorgradsavhandling og at Eduardo Salas, PhD var veileder, vurderes denne referansen som svært troverdig.

7 Oppsummering

Det har blitt gjennomført en case-studie hvor kohesjonen hos Nærbø Herrer Elite og Kristiansand Topphåndball har blitt kartlagt og sammenlignet, i tillegg til å undersøke hvorfor kohesjonsstyrken er slik som den er. Nærbø har en unik filosofi knyttet til bruken av lokale spillere, og store deler av laget har spilt sammen siden de var små. I motsetning er KRS et rimelig ferskt lag og det var interessant å undersøke gruppedynamikken og hvordan lagene opererer, og Nærbøs filosofi har hatt noe positiv effekt knyttet til prestasjon.

Samtlige dimensjoner innenfor kohesjon; ATG-S; ATG-T; GI-S og GI-T var betydelig bedre hos Nærbø. Forskjellene innenfor ATG-T, GI-S samt den totale kohesjonen (Global Score) hadde størst statistisk signifikants ($p < 0.01$), hvor GI-S og Global Score hadde størst effekt ($r < .50$).

Det var flere ting som utgjorde betydelige forskjeller mellom lagenes valg og handlinger. De aspektene som utgjorde størst forskjeller var knyttet til feedback fra trenere og medspillere; hvordan trenere håndterte konflikter; lagenes evne til samspill, hvor KRS bærer større preg av egoisme; og lagenes tilpasningsdyktighet, hvor Nærbø tilsynelatende er bedre på å gjøre justeringer ved behov. Innenfor de to sistnevnte kategoriene, samspill og tilpasningsdyktighet, er forskjellene mellom lagene tett knyttet til samspillet over tid.

Konklusjonen er at resultatene bekrefter at Nærbø har bedre kohesjon enn Kristiansand Topphåndball og at samspillet over tid har gitt en positiv effekt på Nærbøs prestasjon.

8 Referanser

- Andresen, Svein. (2019, 13.juni). Norge stiller med følgende tropp til VM. *Håndball.no*.
<https://www.handball.no/regioner/nhf-sentralt/kampaktivitet/landslag/yngrelandslag-ferdigspilte/lm98/2018/junior-vm-menn-2019/troppen/>
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). *Using thematic analysis in psychology*. *Qualitative Research in Psychology* **3**(2): 77-101.
- Brawley, L. R., Carron, A. V. & Widmeyer, W. N. (1987). Assessing the Cohesion of Teams: Validity of the Group Environment Questionnaire, *Journal of Sport Psychology*, **9**(3), 275-294.
- Carron, A., Colman, M., Wheeler, J. & Stevens, D. (2002). *Cohesion and Performance in Sport: A Meta Analysis*. *Journal of Sport & Exercise Psychology* **24**: 168-188.
- Carron, A. & Eys, M. (2012). *Group Dynamics in Sport*. (4th. Ed.) Fitness Information Technology: Morgantown, WV.
- Castaño, N., Watts, T. & Tekleab, A. (2013). *A reexamination of the cohesion–performance relationship meta-analyses: A comprehensive approach*. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice* **17**(4): 207.
- Evans, C. R. & Dion, K. L. (2012). *Group cohesion and performance: A meta-analysis*. *Small Group Research* **43**(6): 690-701.
- Festinger L, (1950). Informal social communication. *Psychological Review*, **57**: 271 - 282
- Gadamer, H. G. (2010). *Sannhet og metode: grunntrekk i en filosofisk hermeneutikk* (1960), overs. Lars Holm-Hansen, Pax.
- Grossman, R. (2014). *How Do Teams Become Cohesive? A Meta-Analysis of Cohesion's Antecedents*. *Electronic Theses and Dissertations*, 2004-2019. 4609.

Hackman, J. R. & Morris, C. G. (1975). *Group tasks, group interaction process, and group performance effectiveness: A review and proposed integration*. *Advances in experimental social psychology* **8**: 45-99.

Handball.no (2019, 30.desember). *NM Junior G20 Sluttspill, Håndballsesongen 2018/ 2019*.
<https://www.handball.no/system/kamper/turnering/?turnid=384650#allmatches>

Haugen, Tommy., Peters, Derek Melville., Ommundsen, Yngvar., Martin, Luc J., Stenling, Andreas. & Høigaard, Rune. (2021). *Psychometric Evaluation of the Norwegian Versions of the Modified Group Environment Questionnaire and the Youth Sport Environment Questionnaire*. [Measurement in Physical Education and Exercise Science](#). ISSN: 1091-367X. 25 (4). s 365 - 378. doi:[10.1080/1091367X.2021.1917414](https://doi.org/10.1080/1091367X.2021.1917414).

Høigaard, R. (2013). *Gruppedynamikk i idrett*. Høyskoleforlaget

Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. Cappelen Damm akademisk

Kolås, M. (2020, 4.mai). *Nærbø; fra gutter til menn*. *Topp håndball.no*.
<https://www.toppandball.no/artikkel/naerbo-fra-gutter-til-menn/>

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju*. Gyldendals Norsk Forlag AS

Mullen, B. & Copper, C. (1994). The relation between group cohesiveness and performance: An integration. *Psychological bulletin*, *115*(2), 210.

Nærbø IL. (2020, 29.desember). *Nærbø klare for sin første NM-finale*. *Topp håndball.no*.
<https://www.toppandball.no/artikkel/naerbos-forste-nm-finale/>

Nærbø IL. (2022a, 22.april). *Ingen tid for hvile*. *Nærbø Topp håndball.no*.
<https://narbo.toppandball.no/match/drammen-naerbo-ehf-european-cup-2122/forhandsomtale/>

- Nærbø IL. (2022b, 30. april). Finaledrømmen lever. *Nærbø Topphåndball.no*
<https://narbo.topphandball.no/match/naerbo-drammen-ehf-european-cup-2122/forhandsomtale/>
- Rovio, E., Eskola, J., Kozub, S., Duda, J. & Lintunen, T. (2009). *Can High Group Cohesion Be Harmful?: A Case Study of a Junior Ice-Hockey Team*. *Small Group Research* **40**(4): 421-435.
- Sabina, M., Florentina, T., Nicoleta, A. & Lavinia, P. (2012). *Considerations regarding the team cohesion impact on handball performance*. *Ovidius University Annals, Series Physical Education & Sport/Science, Movement & Health* **12**(2): 166-169.
- Salas, E., Burke, S & Sims, D. (2005). *Is there a “Big Five” in Teamwork?* *Small Group Research* **36**: 555-599.
- Salas, E., Cooke, N. J. & Rosen, M. A. (2008). On Teams, Teamwork, and Team Performance: Discoveries and Developments. *Human Factors*, **50**(3), 540–547.
- Thatcher, S. & P. C. Patel (2011). *Demographic faultlines: A meta-analysis of the literature*. *Journal of Applied Psychology* **96**(6): 1119.
- Thomas, J., Nelson, J. & Silverman, S. (2015). *Research Methods in Physical Activity*. *Human Kinetics*
- Tjora, A. (2018). *Kvalitative Forskningsmetoder i praksis*. (3.utg). Gyldendal
- Tuckman, B. W. & M. A. C. Jensen (1977). *Stages of Small-Group Development Revisited*. *Group & Organization Studies* **2**(4): 419-427.
- Wagner, H., Finkenzeller, T., Wurth, S. & von Duvillard, S. P. (2014). *Individual and team performance in team-handball: a review*. *Journal of Sports Science and Medicine* **13**(4): 808-816.

9 Vedlegg

Vedlegg 1- informasjonsskriv og forespørsel om deltakelse i studien, med informert samtykke

Vedlegg 2 - *Tuckman & Jensens stadiemodell for gruppeutvikling.*

Vedlegg 3 – *Intervjuguide*

Vedlegg 4 – Utdrag fra intervju med Nærbø spiller 2

Vedlegg 5 – Svarresultater fra GEQ

Vedlegg 1- informasjonsskriv og forespørsel om deltakelse i studien, med informert samtykke

Vil du delta i forskningsprosjektet

«Spillerrekrutteringens påvirkning på gruppedynamikken»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å se på forskjeller i gruppedynamikken til forskjellige håndballag i Eliteserien. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med denne studien er å se på forskjellen mellom kohesjonen (gruppedynamikken) i lagene Nærbø Håndball og KRS Topphåndball. Gjennom denne studien skal man prøve å finne ut hvordan lag og trener(e) jobber sammen for å prestere på et slikt nivå. Aktuelle problemstillinger i denne bacheloroppgaven blir «Hvilke forløpere for kohesjon skiller de to lagene?» og «kan to såpass ulike lag ha tilsvarende kohesjon?»

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

UiS, institutt for grunnskolelærerutdanning, idrett og spesialpedagogikk er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Studenten som skal skrive bacheloroppgave har en interesse for både håndball og idrettspsykologi. Med tanke på gjennomføring av studien ble det naturlig å velge de to eliteserielagene som ligger nærmest Universitet i Stavanger. Det blir derfor spillerne på Nærbø Håndball og KRS Topphåndball som får denne henvendelsen.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du fyller ut et spørreskjema. Det vil ta deg ca. 10 minutter. Spørreskjemaet inneholder spørsmål om hvordan du forholder deg til laget ditt og hvordan du oppfatter lagets samhandling. Dine svar fra spørreskjemaet er anonyme og analyseres i sammen med svarene fra dine medspillere. I tillegg vil kampen mellom Nærbø og KRS bli observert og analysert. Noen utøvere vil også bli bedt om å delta i et intervju. I intervjuet vil man gå mer inn på faktorer som påvirker lagets samhold og prestasjon. De som blir intervjuet blir anonymisert og omtalt som «Spiller 1» eller lignende. Svarene fra intervjuet vil bli tatt opp med lydopptaker

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Spørreskjema foregår anonymt i papirform, og dataene vil analyseres totalt sett lag for lag. Dataene lagres for øvrig på en passord-beskyttet datamaskin som kun forskningsansvarlig student og eventuelt veileder har tilgang til.

I intervjuene vil det bli tatt lydopptak

Deltakere vil ikke kunne gjenkjennes definitivt, men i og med at laget nevnes med navn er det mulig å innsnevre antall mulige personer som blir omtalt i teksten.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 5.mai 2022. Etter det vil alle lydopptak fra intervju og svar fra spørreskjema slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til: innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,

- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet)
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hvor kan du finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- UiS – institutt for grunnskolelærerutdanning, idrett og spesialpedagogikk ved student Henrik Egeland – 46845803 – henrikege123@hotmail.com eller veileder Øyvind Salvesen –51831317 – oyvind.salvesen@uis.no.
- Vårt personvernombud kan nåes på epost: personvernombud@uis.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Øyvind Salvesen
Prosjektansvarlig
(Forsker/veileder)

Henrik Egeland
Student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Forskjellige lag, forskjellig gruppedynamikk?*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i spørreskjema
- å delta i observasjon av kamp
- å delta i intervju– *hvis aktuelt*

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 5.mai 2022

(Prosjektdeltakers navn med blokkbokstaver)

-----/
(Sted

/dato

/prosjektdeltakers signatur)

Vedlegg 2 - Tuckman & Jensens stadiemodell for gruppeutvikling.

Stadier	Mellommenneskelig	Oppgave
Forming	Bli kjent, skape bånd	Bestemme oppgaven
Storming	Spenninger	Konflikter, motstand
Norming	Kohesjon, harmoni	Samarbeid, arbeidsfordeling
Performing	Stabile relasjoner	Orientert mot prestasjoner
Adjourning	Redusert kontakt og avhengighet	Oppgave er ferdig, ansvar avsluttes.

Vedlegg 3 – Intervjuguide

Lederskap:	<ul style="list-style-type: none"> - Har treneren gitt deg tydelige tilbakemeldinger om dine prestasjoner og definert hva du bør forbedre? Og rettleidet deg mot den forbedringen? Og evt. hvor ofte skjer dette? - I tilfellet det oppstår en konflikt eller uenighet, hva gjør treneren? - Har treneren definert klare og tydelige roller for hver enkelt spiller? Hva er din rolle? (hvem trer frem i 5-1, hvem tar over hvis han er utvist eller skadet, hvem løper og bytter ved 7 mot 6?) - Har treneren gitt dere et tydelig prestasjonsmål? Og evt. hvordan jobbes det for å nå dette målet?
Gjensidig prestasjonsvurdering:	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan er miljøet for å vurdere hverandres prestasjon og gi tilbakemelding? Både på trening og kamp? Eksempel kan være «hvis du møter bakspilleren litt lenger ute så kan vi hjelpe deg mer effektivt»

	<ul style="list-style-type: none"> - Har dere klare og tydelige felles mentale modeller? Altså en felles forståelse av hva som skal skje og hva som forventes at alle skal gjøre ved en gitt situasjon. Og hvem har eventuelt definert disse? Trener, laget eller sammen? - Kan du fortelle litt om tilliten som ligger i laget? For eksempel at man stoler på at lagkamerater kommer med tips kun med gode hensikter, for å øke lagets totale prestasjon. Eller å vite at man kan gjøre feil uten at det blir brukt mot deg?
Back-up oppførsel:	<ul style="list-style-type: none"> - Kan du forklare litt om hvordan dere hjelper hverandre med å gjennomføre arbeidsoppgaver? Kan være all form for hjelp som gjør arbeidsoppgavene lettere for medspillerne (sette opp medspiller i angrep, hjelpe til i forsvar osv..) - Kan du forklare litt om hvordan dere fordeler arbeidsmengden og hjelper hverandre dersom en arbeidsoppgave eller den totale arbeidsmengden blir for omfattende for en medspiller? Eks. om en 3er blir fintet i forsvar.
Tilpasningsevne:	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan vil du beskrive lagets tilpasningsevne ved uforventede hendelser? - Hva har blitt gjort for å utvikle lagets tilpasningsevne? - Hvordan er kommunikasjonen på laget?
Lagsorientering:	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan bruker dere den feedbacken dere får av medspillere og trenere for å utvikle dere som spillere og utvikle samspillet?
Supplement	<ul style="list-style-type: none"> - Hva tror du skiller deres lag fra andre lag i serien i lys av samspill og koordinering i spillets ulike faser?

Vedlegg 4 – Utdrag fra intervju med Nærbø spiller 2

Har treneren gitt deg tydelige tilbakemeldinger om dine prestasjoner og definert hva du bør forbedre? Og rettleidet deg mot den forbedringen?

- *Jeg snakker som regel med treneren om hvordan jeg har spilt på kampen som var, ehm, det hender også at jeg får videoer og videoklipp fra Rune tilsendt hvor han spør «hva kunne du gjort her?» ehm, også videre også videre. Han, ehm, spesielt Rune er den som pleier å komme bort til meg å si enkelte ting jeg kan bli bedre med og enkelte ting som er bra og sånt, og, ehm, spesielt nå på trening de siste ukene så har han vært veldig på at jeg må skyte mer trickskudd, og ikke alltid skyter alt jeg kan, men at jeg heller plasserer ballen, eller ikke plasserer, men at jeg tar meg bedre tid og leker litt mer med ballen enn det jeg normalt sett gjør.*

Ja

Neste spørsmål. I tilfellet det oppstår en konflikt eller uenighet, hva gjør treneren?

- *Du tenker mellom spillerne?*

Ja.

- *Jeg har vel aldri opplevd en skikkelig konflikt her i laget, har jo heller ikke opplevd så mange blant andre, men det har jo vært tilfeller, men det er typ hvis noen blir sure på hverandre på trening, at man skjeller hverandre litt ut, men det, de går fort over, det er sånn du krangler litt der og da, sier «hva faen er det du holder på med» og sånt, så gir du ett stikk tilbake så er det egentlig over så har du glemt det når du kommer i garderoben. Det er ute av luften ganske så fort. Ehm, men de kranglene pleier som regel å komme når vi er i typisk tunge treningsperioder, som oppkjøring eller har holdt på lenge uten å spille kamp, det er da de kommer. De kommer aldri når vi har mye kamper. Da trener vi mindre også så man er mer uthvilt.*

Stemmer

Men hvis man retter fokuset mer på treneren sin del av dette?

- *De sier som regel ingenting. Men vi har aldri hatt noen sånne voldsomme konflikter med at noen liksom går i toppene slik at man ryker hverandre ned og sånn, det har vi aldri. De lar det som regel spille ut og så kan de kommentere i etterkant at de merker at det har vært godt trykk på trening og at det har vært hissig. Og det synes egentlig de bare er bra, og det gjør jeg også. Det skal bli litt varmt i hodet når man spiller kamp, eller på trening, så er dere gode kompiser når dere kommer i garderoben. Så er alt liksom glemt.*

Ja, skal vi se.

Har treneren definert klare og tydelige roller for hver enkelt spiller? Hva er din rolle?

- *Ja det vil jeg si han har, eller begge to egentlig. Ehm, vi har en del møter nå hvor vi prater om hvilke posisjoner man ønsker å komme i og hvilke posisjoner man liker best å få på kamper, for eksempel i ankomstfasen, om du ønsker å komme bredt, spille innover i banen og så videre, ehm, og vi er veldig klare på hvilke typer roller vi har på laget, for eksempel han Andreas, han har jo en lederrolle i mye større grad enn det mange andre har da. Men så er det jo også det at han har den lederrollen i å sette opp spillet og så videre, så er det meg, Tord, Rassin og gjerne de andre som er på venstreback som har en rolle om å bidra med mye skudd for eksempel og egentlig, ja, respondere på det Andreas gjør da. Spille videre på de valgene han tar, så det er på en måte han som er arkitekten så kommer vi under, så er det egentlig resten og så er det de som er på benken, de har som regel, de vet at de starter på benken, for vi er veldig sånn klare på laguttaket, hvem som starter og ikke starter. Så folk vet ganske godt hva deres rolle er på kamp da for eksempel.*

Yes.

Har treneren gitt dere et tydelig prestasjonsmål? Og evt. hvordan jobbes det for å nå dette målet?

- *Ja typ sånn bli bedre på enkelte ting?*

Ja det kan være å bli bedre teknisk, men det kan også være at vi skal prestere å komme på topp 3 i ligaen, osv...

- *Ja sånn ja. Ja vi har alltid hatt, eller vi har kanskje ikke i år, men vi har alltid hatt tidligere at vi sier at vi ønsker å ha så og så mye poeng og havne så og så høyt på tabellen og komme så og så langt i cupen for eksempel eller i serien, ehm, eller sluttspillet da. Så er det jo sånn enkeltindivids prestasjonsmål handler gjerne om å få bedre uttelling på skudd eller at du skal bryte mer utover i banen og så videre. Eller for eksempel at du skal jobbe mye med å komme opp på ett steg og skyte på første, første skrittet istedenfor at du hele tiden skal ta tre skritt og så videre. Så det er en del ting som de faktisk er ganske gode på å ta opp.*

Ja

Da kommer vi over på neste kategori, som er gjensidig prestasjonsvurdering, som går mer på hvordan dere innad i laget jobber med hverandre, hvordan kommunikasjonen går og hvor takhøyden ligger for å, å få og gi feedback til medspillere da.

Så første spørsmål blir:

Hvordan er miljøet for å vurdere hverandres prestasjon og gi tilbakemelding? Både på trening og kamp?

- *Ehm, nå vurderer vi ikke hverandre så mye egentlig, men du har helt klart lov å gi beskjed når folk ikke presterer godt nok og du kan helt fint kritisere folk for å gjøre den og den feilen, og for eksempel si til linjespiller at han står på feil plass og ikke setter sperren der han skal og så videre, det er det takhøyde for, men det er sjelden man setter oss ned og diskuterer hverandre sine feil, det gjør vi ikke.*

Ja, nei det er ikke det jeg sikter til, det er mer på generell basis ja.

- *Ja det er takhøyde for å si sånn «Ikke ta det skuddet da» eller «ikke gjør ditt og datt» og «ikke ta den avgjørelsen når vi er i overtall» for eksempel, og sånn så det er helt klart takhøyde for å gi beskjed når det, eh, liksom, når det trengs. Og det gjør vi jo også rett som det er. Det skjer både på trening og på kamper. Det skjer ofte. Og det er vel egentlig ingen som tar seg nær av det, for det er jo og, alle vet jo at det er for lagets beste så det er liksom ikke...noe du blir lei deg for, hvis du får slengt litt kritikk i mot.*

Der svarte du egentlig litt på et senere spørsmål, men da kan vi bare fortsette på det, ehm.

Hvordan er, hvordan vil du beskrive tilliten i laget? For eksempel at man stoler på at lagkamerater kommer med tips kun med gode hensikter, for å øke lagets totale prestasjon. Eller å vite at man kan gjøre feil uten at det blir brukt mot deg?

- *Ja, nei, for at vi skal klare å prestere som et lag så er det jo viktig at du ikke blir skjelt ut hvis du gjør en feil, for da er jo, ender du jo opp med at ingen kommer til å ta, ehm, valg i avgjørende situasjoner, da vil jo alle bare vegre seg for å ta den siste avslutningen, men hos oss så er det sånn at den som skuddet, da vet alle at, at enten så går den inn eller så går den ikke inn for eksempel, så det, altså en ting er å gjøre en feil i overtall, som bare er en heilt total feilvurdering, det er ikke bra, men om du tar ett skudd som er en god sjanse og bommer, da er det ingen som slakter deg, aldri noen som slakter deg, så, ehm, og hvis du få tips fra benken om å kjøre det og det, så tar du det til deg for det er med god hensikt og som oftest kan du se ting annerledes fra benken enn når du spiller. Ehm, så da tar du til deg det de sier med god tro og det er ofte vi kjører ting vi får beskjed om å kjøre fra benken for eksempel.*

Mhm.

All right, skal vi se, da kommer vi over på felles mentale modeller. Vet du hva det er? Nei det er jo en felles forståelse innad i laget om hva som skal skje i en gitt situasjon og hva hver enkelt spiller skal gjøre. Et eksempel kan være at hvis backen bommer så er det som regel en forståelse

av hva som skal skje i kontra, at vingene løper osv... har dere noen av de? Og kan du forklare litt rundt det?

- *Ja, for eksempel i 7 mot 6, hvis vingen på den ene siden går, eller, si det sånn at hvis, ehm, hvis vi spiller 7 mot 6, da har vi jo tatt ut keeper. Da er det sånn at egentlig skal backen gå å bytte eller vingen. Hvis den ene skyter må den andre gå og hvis den, altså hvis vingen skyter så må backen gå og hvis backen skyter så må vingen, vingen springe å bytte. Så det er sånn klare, klare felles oppfatninger som vi har, og det er jo flere av de, hvor du skal springe i forsvar, hvor du skal stå hvis du springer retur og så videre. Så det er mange av de.*

Hvem er det da som har definert disse klarhetene, eller disse tydeliggjøringene? Er det trenere, laget eller sammen?

- *Ja det er jo laget og trenere sammen egentlig. Så finner vi ut av hva som er best for oss i de ulike situasjonene som oppstår eller de som vi er i da. Ehm, for eksempel så går det ikke an at vingen på motsatt side kommer å bytter hvis byttingen skjer på denne siden. Noen ting sier seg litt selv, men vi har også valgt våre egne preferanser innenfor hva vi synes er lettest da.*

Nå har du jo forklart godt om særlig angrep, men i forsvar da? Jeg vet noen lag foretrekker at vingene står igjen for å ta retur, selv om det ikke nødvendigvis er så vanlig i eliteserien

- *Ja hos oss springer de fleste da. Men hvis vi har spilt til passivt for eksempel da, og en ving stikker, kan han faktisk få litt tyn for det, fordi da har vi stått bra såpass lenge at det er sykt kjipt å få et sånn et pisseball på retur mot seg. Så det hender at de får litt tilsnakk, men så er det litt sånn, jaja så skjer det en gang iblant. Man kan liksom ikke stå igjen hver eneste gang, for da blir det gjerne fem mot en, at man har gått glipp av fem kontra for å redde en retur. Så det må veie litt opp for hverandre.*

Vedlegg 5 – Svarresultater fra GEQ

Nærbø

	N	Snitt	Standardavvik	Minimum	Maksimum
GEQ 1	18	8.17	1.04	6	9
GEQ 2	18	5.39	2.87	1	9
GEQ 3	18	6.78	2.32	2	9
GEQ 4	18	7.78	1.22	5	9
GEQ 5	18	6.67	2.81	1	9
GEQ 6	18	7.61	1.38	5	9
GEQ 7	18	6.39	2.52	1	9
GEQ 8	18	7.56	1.25	5	9
GEQ 9	18	7.83	1.25	5	9
GEQ 10	18	7.83	1.20	5	9
GEQ 11	18	4.00	1.82	1	7
GEQ 12	18	7.33	1.03	5	9
GEQ 13	18	7.11	1.08	5	9
GEQ 14	18	6.72	1.57	3	9
GEQ 15	18	7.44	1.46	4	9
GEQ 16	18	6.44	1.85	3	9
GEQ 17	18	7.89	1.41	4	9
GEQ 18	18	6.67	1.41	4	9

Kristiansand Toppåndball

	N	Snitt	Standardavvik	Minimum	Maksimum
GEQ 1	17	7.94	1.44	4	9
GEQ 2	17	5.00	2.89	1	9
GEQ 3	17	6.41	2.15	2	9
GEQ 4	17	6.59	1.42	3	9
GEQ 5	17	4.71	2.59	1	9
GEQ 6	17	5.82	2.04	2	9
GEQ 7	17	5.12	1.27	2	7
GEQ 8	17	5.47	1.63	2	8
GEQ 9	17	7.00	1.50	4	9
GEQ 10	17	6.94	1.60	4	9
GEQ 11	17	4.82	1.81	1	8
GEQ 12	17	5.82	2.22	2	9
GEQ 13	17	5.35	1.80	2	8
GEQ 14	17	6.12	1.80	2	9
GEQ 15	17	5.94	2.05	2	9
GEQ 16	17	6.06	1.68	2	9
GEQ 17	17	5.94	1.35	4	9
GEQ 18	17	5.29	1.40	3	9